

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Distinctio numerica ex objecto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74152](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74152)

tale & veniale non esse essenziale, nisi cum peccatum est ex genere suo veniale. S. D. a. 5. Ratio 1. est: quia diversitas essentialis & specifica sumitur ex formali diversitate objecti: sed peccatum veniale, quod est tale ex defectu sufficientis deliberationis, vel ex parvitate materiae, ut leve furtum, habet idem objectum formale cum peccato mortali: ergo specie essentiali non distinguuntur.

Ratio 2. partis est: quia peccatum veniale ex genere suo semper habet objectum formaliter distinctum à peccato ex genere suo mortali, ut v. g. verbum otiosum à contumelia, &c.

13. Colliges quartò. Peccatum commissionis & omissionis per se loquendo in genere moris non semper essentialiter distingui; quia possunt habere eandem oppositionem cum proximo motivo ejusdem virtutis. Exemplum dat S. D. a. 6. Avarus sive non det suum, cui debet, quod est peccatum omissionis; sive auferat alienum, quod est peccatum commissionis, semper exercet eandem oppositionem cum virtute justitiae, quae ex eodem motivo proximo servandi aequalitatem inter jus unius & debitum alterius, non minus vetat auferre alienum, quam praecipit reddere alienum. Dixi, in genere moris: Nam physice quidem differunt propter diversum modum tendendi non formalem & moralem, qui attenditur ex repugnantia cum motivo virtutis, sed materialem & entitativum, siquidem commissio est actus, ommissio autem carentia actus.

14. Dices: Sacrum contemnere est peccatum specie distinctum ab omissione Sacri, & tamen utrumque peccatum opponitur eidem virtuti Religionis: ergo peccatum commissionis & omissionis specie distinguuntur.

Resp. Distinguendo alterum membrum antecedens, utrumque peccatum opponitur eidem virtu-

ti secundum diversa motiva proxima, concedo; secundum idem, nego antecedens, & consequentiam. Nam motivum proximum prohibendi contemptum Sacri est intrinseca & naturalis reverentia, quam merentur res DEO sacrae: at motivum proximum praecipendi actionem Sacri est congruitas quaedam, ut reverentiam DEO debitam tali tempore, & per talem determinatum actum exhibeamus.

Colliges quintò. Peccata per excessum & defectum commissa, e. g. prodigalitati, & avaritiae semper esse specie distincta, quia semper habent diversam repugnantiam cum diversa rectitudine & honestate virtutis v. g. liberalitatis S. D. a. 1.

Colliges sextò. Divisionem peccatorum in spiritualia & carnalia esse adaequatam & essentialem: nam omne peccatum in delectatione perficitur: Vel ergo delectatio est carnalis, vel spiritualis. Carnalis delectatio est vel in cibo & potu, & hinc oritur peccatum gulae: vel in rebus, & est peccatum luxuriae. Si est delectatio spiritualis, h. e. quae consummatur in apprehensione alicujus rei ad votum habitae, ut inquit S. D. a. 3. & sic peccata spiritualia rectè enumerantur, superbia, invidia, avaritia, ira, accidia: nam licet haec quoque peccata veniant circa res corporeas, tamen in illis non corporea, sed spiritualis delectatio quaeritur.

Colliges septimò. Speciem essentialem peccatorum non diversificari ex circumstantiis, nisi cum transeunt in rationem objecti, ut habet S. D. a. 9. quia quamdiu non transeunt in rationem objecti ex speciali repugnantia cum honestate virtutis, [ubi appellantur circumstantiae speciales mutantes] tandiu sunt mera accidentia ad humani: sed accidentia non diversificant speciem essentialem: ergo.

ARTICULUS II.

Unde desumatur numerica distinctio peccatorum.

SUMMARI A.

1. Quando nam plura objecta causent distinctas malitias?
2. Respondetur ad objecta instantias.
3. Interruptio moralis causat individualem distinctionem in peccatis.
4. Regula cognoscendi moralem interruptionem.
5. Sola non retractatio non sufficit ad constituendam unitatem internam, & opus externum.
6. Quid agendum in nimia frequentatione peccatorum.
7. Quando nam explicanda sit in confessione mora temporis?
8. Explicanda in confessione probabilis pluralitas objectorum.
9. Plures actus externi subordinati intra unam speciem non necessario exponuntur in confessione.
10. Sacerdos in statu peccati plures absolvens committit plura peccata.
11. Instantia de consecratione & dispensatione plurimum hostiarum depellitur.

12. Quando nam diuturna desertio rei alienae unum numero peccatum?

§. I.

Distinctio numerica ex objecto.

Notandum, quòd malitia moralis aliquando in pluribus, aliquando in uno solo physice actu saepius multiplicetur, aliquando verò in pluribus actibus servet moralem unitatem. Quaeritur ergo, unde agnosci debeat individualitas numerica distinctio peccatorum exprimens in confessione? pro cuius practicae & perutilis questionis solutione sit.

CONCLUSIO I. Tot sunt numero distinctae malitiae etiam in eodem physice indivisibili actu quot sunt objecta actus ejusdem rationis, inter se tamen nullam unitatem moralem, connexionem, vel subordinationem habentia; e. g. si quis uno actu occidat tres homines, committit tria distincta homicidia exponenda in confessione, siquidem tria distincta

distincta, quod singuli habebant in suam vitam & membra, violavit.

Ratio est. Malitia actus attenditur secundum ordinem ad objectum recte rationi consonum: unde, ubi est specifica diversitas objectorum, ibi reperitur specifica diversitas peccatorum: ergo pari modo, ubi reperitur individualis distinctio objectorum, similiter reperitur individualis distinctio peccatorum.

¶ Dices primò. Voluntas dandi elemosynam 10. pauperibus, non habet tot distinctas numero bonitates: ergo etiam voluntas occidendi, vel spoliandi 10. homines non habet distinctas 10. malitias. *Secundò.* Non posset determinari, quot malitias haberet actus, quo quis vellet extinguere integram familiam, vel evertere integram curiam, in qua sunt multi homines, quorum tamen numerus determinatus ignoratur. *Tertiò.* Sequeretur, quòd voluntas occidendi infinitos homines contraheret infinitas malitias. *Quartò.* Sequitur, auferentem 100. aureos committere 100. peccata mortalia.

Respondeo ad 1. Si in voluntate dandi 10. elemosynas intendatur una solum honestas, ita ut numerus accipientium se tantum per accidens habeat, tunc fore unam simpliciter & formaliter bonitatem, æquivalenter tamen multiplicem, siquidem re ipsa æquivaleret 10. largitionibus elemosynarum. Si tamen per se & directè intendatur singula honestates largitionum, tunc & bonitatem fore formaliter multiplicem, quia honestas directè, non autem indirectè volita suam bonitatem refundit in actum, prout dixi in sup. Tract.

Ad 2. Respond. tot fore individualiter distincta peccata, quot sunt personæ illius familiæ non invincibiliter ignoratæ: tot quippe sunt objecta malæ voluntatis per se completa & integra, quot sunt personæ, quibus vult mortem inferre. Nec refert, quòd illa in una domo, aut familia contineantur; nam si in illa domo vel familia esset mater delinquentis, & diversæ personæ etiam Clericales non invincibiliter ignoratæ, illa voluntas contraheret etiam specie distinctas malitias contra pietatem parentibus debitam, & contra virtutem religionis.

Dices: Qui gregem ovium abigeret, non ideo committeret tot peccata, quot sunt oves, qui comburit totam domum, non committit tot peccata, quot sunt partes domus; ergo neque is, qui vult occidere totam familiam, habet tot malitias distinctas, quot sunt personæ, cum & ipsæ sint partes unius familiæ.

Respond. negando consequentiam: Nam familia tantum est una fictio juris, quæ unitas non tollit, quo minus qualibet persona habeat jus completè distinctum à jure alterius in suam vitam. Atqui in domo, grege, acervo nummorum, &c. partes omnes ita sunt aggregatione unum, ut in singulis non reperitur aliquod jus speciale, & completum, quale est in singulis hominibus.

Ad 3. Respond. Cum infinitas personarum non nisi syncategorematicè apprehendatur in intellectu; idcirco ejusmodi actum, quo aliquis vult in finitis hominibus nocere, tantum contra-

R. P. Mezg. Theol. Schol. Tom. II.

here malitiam interpretativè & æquivalenter infinitam. Ad 4. negatur sequela ex dictis: quia centum aurei bene possunt coalescere in unam pecuniæ summam, non autem distincta hominum jura, quæ per homicidium v. g. violantur.

§. II.

Distinctio numerica ex interruptione actus.

CONCLUSIO 2. *Voluntas peccandi moraliter interrupta causat distinctionem individualem in peccatis tam internis, quam externis. Ita communis DD.*

Ratio est: Tunc peccata numericè multiplicentur, cum destruitur moralis unitas ipsorum: sed quoties voluntas peccandi moraliter interruptitur; toties destruitur illorum moralis unitas: ergo. Minor probatur. Mutato principio, à quo actus tam interni quàm externi in suo esse morali & voluntario dependent, mutantur moraliter ipsi actus: sed tale principium est voluntas: ergo mutatà voluntate mutantur actus voluntarii sive interni, sive externi. Subsumo. Atqui per moralem interruptionem mutatur & distinguitur individualiter actus voluntaris: ergo similiter mutantur & distinguuntur ceteri actus sive interni, sive externi, qui suum esse morale ab actu voluntatis derivant.

Si petas, quandonam censei debeat voluntas moraliter interrupta? Respond. Quando actus voluntatis nec in se formaliter, nec in aliquo effectu virtualiter, nec in prudenti hominum existimatione moraliter perseverat. Id porro contingit multipliciter. Primò cum successivè ponuntur plures actus circa plura objecta completè & totaliter distincta, ut si, postquam percussisti Petrum, percutias Paulum. Secundò, cum prior voluntas revocatur, aut per penitentiam retractatur. Tertiò, cum quis deliberatà voluntate cessavit ab aliquo actu, veluti si quis morosam delectationem ex aspectu foeminae conceptam, voluntariè deserat, & postea sive ex longo sive ex parvo intervallo repetat. Dixi, si quis voluntariè deserat; nam, si indeliberatè ex aliqua distractione animum aliò divertat, & mox ad eandem delectationem redeat, censebitur unum numero peccatum. Quartò, cum inter plures actus nullo voluntatis præcedentis effectu inter se connexos tantum temporis intercedit, ut prudentum judicio discontinuari censeantur: non enim quælibet interruptio physica actum in genere moris discontinuat: ita prandium moraliter non interruptitur per lectionem novorum, brevem scriptionem litterarum, aut alterius negotii expeditionem; neque Missa per horariam concionem; neque recitatio Breviarii per brevem interlectionem &c. Quintò, si actiones externæ ad se invicem subordinationem aut dependentiam habent: ita impudici tactus fornicariam copulam præcedentes, & ex ipsius intentione assumpti non constituunt distinctum peccatum ab ipsa fornicatione, quia ad ipsam tanquam partes & dispositiones ordinantur, & explicato peccato fornicationis, etiam ipsi sufficienter intelliguntur. At si exercentur absque intentione fornicandi, etiam si postea sequatur fornicatio, constituunt distinctam

C c

distinctam